

Имаме ли нужда от празници в днешно време?

Какво е празник? Празникът е повод да се събере семейството - тогава всички правят нещо заедно. Празниците могат да бележат циклите на времето. В България честваме Преображение на датата, на която наблюдаваме промяна в продължителността на деня - изменя се лятното слънцестоене на зимно слънцестоене. Празниците са различни : някои отбелязват историческо събитие, други природен феномен, трети са по библейски сюжети и са пряко свързани с църквата. Повод за празник могат също да са рождени дати, годишнини, повишения в работата и други. По празниците хората освен, че се веселят, според самия празник традиционно те изпълняват ритуали, спазват специален режим на хранене, обличат се с тематични костюми и изричат думи, характерни за този ден. Във връзка с изменението на начина на живот на днешното общество (обществото на ХХIв.) започва да възниква и въпроса за значимостта на традицията в народните празници и въобще дали има смисъл те да се празнуват. Множество от събитията, които се честват датират от стотици години и много от тях са претърпели само леки изменения в датата на честването и , разбира се, в начина, по който се празнуват. Това, което смущава днешния човек в много от празниците и го навява на мисълта, че са отживелица, която е неприложима за сегашния век, е метафизичната страна на празника - това, че той е пряко свързан с божественото, което според днешния архетип на мислене е опровергано от научното. Днешният човек, човекът на материята, науката и доказателствата, "градският" човек, все по-трудно осъществява връзка с духовното и вярата. Днешният човек не е откъснат от всички празници, той с удоволствие празнува неотдавнашни исторически събития, които почиват на документация, доказателства и политически пристрастия. В настоящата теза се насочвам тъкмо към дискусиата върху онези празници, които бележат недоказуеми събития, но са заложили дълбоко в корените на българските традиции и дух като например Еньовден, старата Коледа с коледарите, Еремия, Кръстовден, Бабинден, Никулден, Прошка, Сурва, Гергьовден и много други.

Празникът, доколкото той запознава човек с корените му и го доближава до родната му земя, земята на неговия род, дотолкова той не само, че е важен за днешния човек - той може му да открие изключително познание за него самия. В него се крие изворът на живата мъдрост, която се носи и предава през вековете.

Празникът на духовния човек е до голяма степен обвързан със законите на природата, които остават неизменчиви през хилядолетията. Древните хора са наблюдавали движението на небесните тела и са изграждали системи, с които да ги разпознават и да отбелязват определени позиции, които те заемат през годината. Силна и неприкосновена е била връзката, която тогавашните хора са отчитали между движението на планетите от космоса и тяхното отражение върху събитията на земята. Много по-силна е била и взаимосвързаността, която тогава хората са виждали между компонентите, до които техния кръгзор е можел да достигне – земята, животните,

човека, природните явления, небесните тела, Космоса и онова, което е оставало невидимо.

В тази връзка не може да се каже, че един или друг празник вече не е толкова съществен – докато Слънцето се движи по своята небесна ос, докато сезоните се сменят и човечеството продължава да се плоди и да се възражда – то и празниците, които следват този животворен цикъл не могат изведнъж да станат старомодни. Жизнеутвърждаваща е българската народна духовност – тя е вид възтържествуване над земните богатства и блага, над природния закон и въздигане на душата над кръговрата на вечното завръщане...

В тази ситуация на човека на духовността, на наблюдаващия и приемащия остава само едно – да празнува за повторението на неоспоримите природни закони, за да си ги спомня и да пуска душата си волно да лети над мимолетното и частното... - да чества и да люби в името на своите прадеди, които са били свидетели на същия безкраен кръговрат...

Аз съм на мнението, че с времето смисълът на празника става все по-голям, защото времето се движи все в една и съща посока и придърпва човечеството със себе си. Хората не бива да губят дори за миг връзката със своите корени... Празникът създава връзката на човека с миналото му - истинската връзка, която е не само познавателна, ами и практична. Човечеството е като дървото, което се разраства непрестанно и ако в основата му бива отсечено – колкото и арна и разлистена да е короната му – тя не след дълго ще погине.

Мариела Тодорова, 12 клас

ПГИИ „Проф. Николай Райнов“